

Doktori (PhD) értekezés tézise

**CHURCHILLTÓL THATCHERIG: A BRIT KONZERVATÍV PÁRT ÉS POLITIKAI
KOMMUNIKÁCIÓJA A XX. SZÁZAD MÁSODIK FELÉBEN**

Hegedüs Zoltán

Témavezető: Dr. habil. Barta Róbert PhD.

Debreceni Egyetem

Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola

Debrecen, 2025

1. Az értekezés célkitűzése, a téma körülhatárolása

Az értekezés fő témáját a brit konzervatív párt politikai kommunikációjának és választási kampányainak vizsgálata adja az 1945-től 1987-ig tartó időszakban, vagyis a hidegháború korszakában. Az alapvető tézisem az volt, hogy a modern értelemben vett politikai kampányok megjelenésével azok szervezése, a pártok struktúrája, valamint az alkalmazott eszközök és csatornák számottevő mértékben fejlődtek és bővültek, miközben a választói attitűdöt meghatározó témák jelentős részben állandóak maradtak. Mindennek bizonyítására a szigetország legrégebben alapított nagy pártját a konzervatívokat választottam az elemzés alanyául, mivel a parlamentáris hagyományok és fejlődési folyamatok a kontinensen elsőként jellemzően mindig a briteknél játszódtak le. Ennek szemléltetésére kívánom bemutatni több, mint négy évtizeden átívelően az egyes parlamenti választások során alkalmazott konzervatív kampányokat, áttekintem a legfontosabb technikákat, eszközöket és csatornákat, a legfőbb üzeneteket és eseményeket, vizsgálva azt is, hogy az adott időszakban hogyan alakult a kampányok természete. A kampányok, a belpolitikai történések és a párt működésének szükségszerű ismertetése mellett az értekezés kiterjed számos fontos külpolitikai esemény feldolgozására is, amelyek alapvetően határoztak meg politikai folyamatokat és irányokat.

Egy olyan áttekintés során, amely egyszerre érinti több tudományág (történelem, kommunikáció, politológia) határait és diszciplínáit, fontos a kellő egyensúly megtartása, ezért a módszerek és a szakirodalom tekintetében - bár a fő fókusz a történelmi munkán volt - igyekeztem utóbbiakat is beépíteni és komplex értelmezést adni a korszakról. Ebben az időszakban összesen 13 parlamenti választásra került sor Nagy-Britanniában, amelyek kampányait nem érdemes kizárólag önmagukban vizsgálni, azok értelmezéséhez és keretbe helyezéséhez szükséges a párt működésének és finanszírozásának bemutatása, a legfontosabb kül- és belpolitikai történések ismertetése, valamint a politikai aktorok szerepének áttekintése is. Ezen dimenziók vonatkozásában arra törekedtem, hogy a szükséges közpolitikai és intézményi háttér a kampányok feldolgozásához elengedhetetlen mértékben bemutatásra kerüljön és az értekezés ne mozduljon el sem Nagy-Britannia, sem pedig a konzervatív párt 1945 utáni történetének szükségtelenül részletes és aprólékos feldolgozása felé.

Brit választási kampányokkal vagy azok történelmi áttekintésével magyar nyelven korábban senki nem foglalkozott és az 1945 utáni brit történelmet kutatók száma is viszonylag kevés, így a témaválasztás megfelelt annak a fontos kritériumnak, hogy az értekezés újszerű és magyar nyelven korábban kevésbé kutatott témát dolgozzon fel. Az angolszász szakirodalomban a kampányok áttekintését illetően jóval inkább az egyes választásokról, mintsem a korszakokon

átívelően írt hosszabb elemzések a jellemzőek. Utóbbi szemlélettel David Butler és Ian Dale kutatta a témát, ugyanakkor ők inkább kampánystratégia megközelítésekkel, a választói attitűd alakulásával, a jelöltek háttérével és konkrétabb esettanulmányokkal foglalkoznak. Fontos megjegyezni, önmagában az, hogy magyar nyelven nem készült átfogó kutatás a témában, még nem támasztaná alá jelen értekezés szakmai létjogosultságát. A korszak ilyen irányú vizsgálatának jelentőségét az adja, hogy ez az időszak a modern tömegkampányok kialakulásának kezdeti szakasza, amelyek a politikai kommunikáció irányait és a választási kampányokat a mai napig alapjaiban határozzák meg a demokratikus országokban. A folyamatok és előzmények megismerése így napjaink eseményeinek megértéséhez is segítséget jelent e téren.

2. Az alkalmazott módszerek vázolósa

A kutatás és az értekezés elkészítése során a szakirodalom mellett főként Londonban és Oxfordban fellelhető elsődleges forrásokból dolgoztam. Londonban a *British Library*-ben a Magyarországon nem elérhető angol nyelvű szakirodalom feldolgozása mellett a folyóírártárban kutattam a korabeli napilapokat, amelyek a XIX. századig visszamenőleg érhetőek el. Oxfordban az egyetem könyvtárának (*Bodleian Library*) részeként működik a *Conservative Party Archive (CPA)*, amelyben a XIX. századtól kezdődően megtalálhatók a Konzervatív Párt működésével összefüggő jelentősebb dokumentumok. A gyűjtemény részét képezik a párt által kiadott röpiratok, hírlevelek és magazinok 1868-tól napjainkig, a különböző választási szórólapok 1885-től napjainkig, választási plakátok 1910-től napjainkig, választási kiáltványok 1922-től napjainkig, sajtóközlemények és beszéd leíratok 1950-től egészen napjainkig. Az archívum olyan forrásokhoz biztosított hozzáférést mikrofilmeken és a korabeli nyomtatott anyagokon keresztül, amelyek csak helyben érhetőek el.

A kampányokat öt dimenzió mentén vizsgáltam, amelyek közül négy állandó volt, egy pedig az értekezés utolsó fejezetére változott. Az első a konzervatív párt kiáltványainak áttekintése volt, amelyeket tartalmilag vizsgáltam és foglaltam össze annak egyes területekre vetített ígéreteit. Ezek fellelhetőségét megkönnyítette, hogy egy internetes felületen a XX. század valamennyi kiáltványa megtalálható. A vizsgálatokat a tematikus megalapozást követően különböző kampányeszközök bemutatásával folytattam. Valamennyi vizsgált választás alkalmával elemeztem a konzervatív miniszterelnök-jelöltek beszédeit, elsősorban tartalmi szempontból, ugyanakkor igyekeztem bemutatni az egyes politikusok retorikai

stílusának főbb jellemzőit is, valamint rámutatni azok megjelenésére a beszédekben. Utóbbiak inkább egyfajta kiegészítést jelentettek, mivel a fő fókusz az üzenetekben volt, amelyeknél azt kívántam kiemelni, hogy milyen választási ígérek hangzottak el – azok mennyire voltak összhangban a kiáltványokkal – és milyen témák mentén támadták a rivális Munkáspártot. Az 1945 és 1987 közötti több, mint négy évtizedben hat különböző politikus: Winston Churchill, Anthony Eden, Harold Macmillan, Alec Douglas-Home, Edward Heath és Margaret Thatcher vezette a pártot az egyes kampányok alatt. Közülük Churchill válogatott beszédei angol és magyar nyelven is megjelentek egy kötetben, Thatcher felszólalásai pedig egy internetes archívumban érhetők el, melyet a *Margaret Thatcher Foundation* tart fenn. Eden és Macmillan esetében az emlékirataikban és az interneten is fellelhetők beszédek, míg Heath-nél az említett CPA archívumából sikerült több leirathoz is hozzájutnom.

A harmadik elemzési területet a kampányok alatt a toryk által alkalmazott plakátok adták, amelyek mindenki számára szabadon kutathatók a *Bodleian Library* online archívumában választásonként eltérő mennyiségben (általában 12-20 között). Esetükben - összesen közel száz plakátot használtam - főként a tartalom elemzésére és kontextusba helyezésére fókuszáltam, valamint a szimbolikai jelentések kiegészítő jellegű feltárására. A negyedik állandó pontot a korabeli sajtó áttekintése adta. Megvizsgáltam a választások előtti egy hónapban megjelent két napilap, a hagyományosan konzervatív *Daily Mail* és a kezdetben liberális, majd 1945 után munkáspártivá váló *The (Manchester) Guardian* összesen megközelítőleg 500 számát a tíz kampány alatt. A kampányok sajtó reprezentációja során azokra a kérdésekre kerestem a választ, hogy milyen volt a kampány hangulata a napilapokban, melyek voltak a legfontosabb témák és azok hogyan jelentek meg, milyen témák mentén támadták az ellentétes oldalt és annak miniszterelnök-jelöltjét, valamint milyen mértékben támogatták saját pártjukat.

Az ötödik dimenziót 1945 és 1979 között a párt által a választásokhoz kapcsolódóan megjelentetett kiadványok (röpiratok, pamfletok, stb.) adták, amelyeket szintén személyesen gyűjtöttem össze és vizsgáltam meg a párt Oxfordi archívumában. Ezeket – 300-nál is több írásos anyagot - főként tartalmilag vizsgáltam és illesztettem a kampány fő csapásirányaihoz. Az utolsó fejezetben televíziós hirdetések és választási műsorok vizsgálatát végeztem el, ugyanis a Thatcher-korszak kampányainak időszakára a megváltozott a mediatisációs tér és a televízió egyre jelentősebb politikai célú felhasználása volt jellemző a választási kampányok során. Érdekes adalékot jelenthetett volna a miniszterelnök-jelöltek közötti televíziós viták elemzése, de ilyenre sajnos - bár 1979-ben közel voltunk hozzá - egyetlen egyszer sem került sor a vizsgált időszakban. Mindezek mellé az utolsó kampányhoz kapcsolódóan (1987)

lehetőségem volt élni a személyes interjúkészítés és az „oral history” eszközeivel, mivel a kampány egyik fontos háttéremberével, Margaret Thatcher tanácsadójával és beszédírójával, John O’Sullivan-nel készíthettem személyes interjút.

Az egyes általam kiegészítő témáknak nevezett alfejezeteknél alkalmazott módszerek kétfelé oszthatók. A párt szervezésére, működésére és finanszírozására vonatkozó tartalmi egységek főként a rendelkezésre álló szakirodalmak feldolgozására épülnek. Ehhez kapcsolódóan a hidegháború korszakából korábban nem jelent meg magyar nyelven tudományos munka, így bár ezek a szakaszok új, önálló kutatási eredményeket nem tartalmaznak, de magyar nyelven hiánypótló összegzések. Mivel a kampányok és elemzésük, valamint az egyes választások közötti időszakok áttekintései jelentősen belpolitikai fókuszúak, ezért szerettem volna megvizsgálni és bemutatni a legfontosabb külpolitikai kérdések alakulását, valamint a briteket érintő két legjelentősebb hadi eseményt, a Szezei válságot és a Falklandi háborút. Ezekben közös, hogy a történeti áttekintés mellett megvizsgáltam ezek leképeződését a korabeli napilapokban (*Mail* és *Guardian*). Ez újabb, megközelítőleg 500 napilap, valamint a két említett fegyveres konfliktus alatt regnáló miniszterelnökök, Anthony Eden és Margaret Thatcher memoárjainak ilyen irányú elemzését is jelentette.

3. Az eredmények tézisszerű felsorolása

Előzetesen négy vizsgálati dimenziót és azokhoz kapcsolódó hipotéziseket fogalmaztam meg az alapvető tézis mondatom igazolására. Mindezekre és a hozzájuk kapcsolódó alkérdésekre igyekeztem megerősítő vagy cáfoló válaszokat találni az értekezés megírása és az azt megelőző kutatások alkalmával.

A vizsgált időszak összesen 42 éve és 13 választási kampánya során a témák túlnyomó többségében nem volt változás, azok között folyamatosan megjelentek bizonyos kiemelt területek. Mindez feltételezte azt is, hogy a választókat ugyanazok a kérdések és problémák izgatták túlnyomó többségében a második világháború lezárultát követően, mint a hidegháború vége előtt néhány esztendővel. Ide kapcsolódóan vizsgálni kívántam azt is, hogy a kampányok során a konzervatívok milyen rendező elv szerint építették be az aktuális bel- és külpolitikai történéseket kormányzásuk során és ellenzékben. A kampányok központi témáit minden esetben tartalmazta a konzervatív párt kiáltványa. Ez egyfajta sorvezetőként, a párt választási programjaként funkcionált. Előfordult, hogy egy-egy altémát más aspektusból vett elő az éppen aktuális miniszterelnök-jelölt, ahogyan az is, hogy valamilyen történésre vagy a baloldali

részéről érkező támadásra új témával kellett reagálni, ugyanakkor, ha nem történt valamilyen rendkívüli eset, nagyjából ugyanaz a tematika határozta meg a teljes kampányt, amely a kiáltványban is szerepelt. Ezek között végül valóban számos olyan volt, amely folyamatosan előkerült, a több mint négy évtizedes időintervallumban.

Belpolitikai vetületben minden egyes kampányban központi helyet foglalt el az otthonteremtés kérdése. Ez 1945-ben a háború utáni minél gyorsabb újjáépítést jelentette, hogy az emberek újra beköltzhessenek a bombázások alatt megsemmisült otthonaikba, a 60-as évekre a szlömösödés megállítását, valamint a kor elvárásainak megfelelő (például önálló fürdőszobával rendelkező) otthonok építését jelentette, míg a Thatcher-korszakra a saját otthonok megvásárlásának minél szélesebb körű programokkal történő ösztönzését foglalta magába. Kivétel nélkül előkerült minden egyes kampányban az emberek pénztárcája, amely alapvetően az infláció megfékezését és az adók csökkentését jelentette a politika nyelvezetében. A toryk minden alkalommal azt ígérték a választóknak, amennyiben kormányra kerülnek, csökkenteni fogják az adókat és megfékezik az inflációt. Az árak emelkedése szinten minden esetben téma volt, ha éppen kormányzásból érkeztek egy kampányba, azt igyekeztek kiemelni, hogy milyen mértékben sikerült azt kordában tartaniuk, míg ha ellenzékbeli támadtak általában rekord mértékű inflációt emlegettek, amelyet a Munkáspárt okozott. Ez a két téma folyamatosan bővült a nyugdíjak kérdésével is az 1960-as évektől és Wilson kormányzásától kezdve, amikortól is a toryk szerint azok elvesztették vásárlóértéküket. Az idősödő társadalom és az egyre jelentősebb szepkorú szavazói réteg érthető okot adott erre. Ugyancsak állandóságot jelentett a munkahelyteremtés és a jobb munkahelyek, valamint a magasabb bérek témája, amelyekkel szintén valamennyi kampányban találkozhattunk.

Nem telhetett el kampány a két – a mai napig – állandó diskurzust és vitákat szülő téma, az oktatás, valamint az egészségügy nélkül sem. Ezeknél folyamatosan a fejlesztés, a kapacitásbővítés és a szolgáltatás minőségének javítása, valamint jobb elérhetősége került a középpontba. Ugyancsak állandó témát jelentett a biztonság és a stabilitás kérdése, amely egyszerre jelentette az életszínvonal, a munkahelyek és a jövedelmek stabilitását, valamint a kollektív biztonságot, amely alatt 1945 nyarán még a csendes-óceáni harcok lezárását és a győzelem kivívását érthettük, majd onnantól kezdve egészen 1987-ig – változó intenzitással – a szovjet fenyegetés és a kommunizmus térhódítását. Állandó elem volt, hogy a toryk, a konzervatív ideológiából adódóan – különösen Thatcher és a neokonzervatív gondolkodás térhódítása után – az egyén felemelkedését és az ahhoz kapcsolódó lehetőségek állam általi megteremtését, az állampolgári szabadságot és a túlszabályozó állam elkerülését igyekeztek a

középpontba helyezni. Külpolitikai vonatkozásban pedig szinte minden alkalommal kiemelték a Nemzetközösség jelentőségét és hogy azon keresztül Londonnak az egész harmadik világ számára kell utat mutatni és segíteni az egykori gyarmatok felzárkózását. Ezek mellett természetesen előkerültek egy–egy (vagy akár több ciklusra is) újabb témák, de a hangsúly mindig részben vagy teljes egészében a felsoroltak irányába tolódott. A kampányok természetesen folyamatosan reagáltak a belpolitikai eseményekre és a Munkáspárti vezetők nyilatkozataira is, ahogyan azt láthattuk az Európai integráció, a Nissan gyár, egy–egy baloldali politikus Moszkvai útja vagy éppen a nukleáris leszerelés kérdésénél.

Másodikként azt prognosztizáltam, hogy **bár a kampányokban a toryk folyamatosan reagáltak a történésekre és az ellenfél nyilatkozataira, ígéreteire vagy éppen kormányzásuk során elkövetett hibáikra, mégis léteztek olyan állandó toposzok, melyekkel folyamatosan támadták a Munkáspártot.** A kampányok áttekintése ezt az állítást is igazolta. Ugyan számtalan alkalommal reflektáltak a sajtóban a Munkáspárt programjában leírtakra vagy a párt vezető politikusainak kijelentéseire, ellenzéki éveikben a Munkáspárt kormányzati teljesítményére és egy–egy romló statisztikára, például infláció, munkanélküliség vagy éppen a nyugdíjak reálértékének növekedése, nagyon sok elem állandó maradt. Churchill az 1945-ös kampányban a brit Munkáspártot ideológiailag megfeleltette a kommunistáknak, a terveiket pedig az ország szovjetizálási törekvéseknek. Mindez, vagyis a szocializmus és a kommunizmus közé tett egyenlőségjel egészen a Thatcher-korszak kampányaiig megmaradt. Ugyancsak állandó támadási pontot jelentett a jobboldal részéről, hogy a baloldal túlterjeszkedik és egy olyan túlszabályozott államot kíván létrehozni (a szovjet-rendszer mintájára) amely az állampolgárok életét minden apró részletre kiterjedően irányítani kívánja. Mindez levezethető a Thatcher-korszak kampányainál említett megközelítéssel, miszerint a konzervatívok számára az egyén a fontos, míg a baloldal elnyomja az individuumot.

Kampányról kampányra előkerültek az államosítások témái is, mint az egyik legfőbb törésvonal. A toryk szerint mindezzel óriási terheket rónak a költségvetésre, továbbá a vállalatok teljesítményében és termelékenységében is komoly károkat okoznak, mivel szabadpiaci keretek között ezek a cégek sokkal hatékonyabban működnének. Gyakori vád volt a szakszervezetek túlságos megerősödése, az ezzel együtt járó sztrájkok, valamint az, hogy a baloldali kormányok erőtlenek, valójában a szakszervezetek diktálnak a számukra. Előszeretettel foglalkoztak a párton belüli konfliktusokkal, amelyek főként a centrum és a párt balszárnya között zajlottak, ezen – bizonyos szempontból természetes – törésvonalak kiemelése ugyancsak hozzájárult a Munkáspárt kormányzóképeségének aláásásra. Ellenzéki éveikben

állandó kritikát jelentett továbbá, hogy a szocialisták leépítik Nagy-Britannia megítélését és presztízsét a világban, az oktatást és az egészségügyet is.

A harmadik állítás - ezt nemcsak a kampányok, hanem az említett fegyveres- és külpolitikai események - hogy **a kül- valamit belpolitikai témák interpretálása során, illetve a kampányok alkalmával a jobb- és baloldali sajtó (a Mail és a Guardian) az objektív történetmesélés határain belül maradt, ugyanakkor a narratíva formálása során érezhetővé vált, hogy melyik párt ideológiája iránt fogékonyak.** Az előzetes felvetésem tehát az volt, hogy **a pártos jellegű sajtó intézménye nagyon finoman, de végig tetten érhető a korszakban mind a témák kiválasztásában, mind a terjedelemben, mind pedig az egyes újságcikkek hangvételében.** A napilapok politikai orientációja ismert és jól meghatározható volt, vagyis a *Mail* követte a konzervatívok, a *Guardian* pedig a Munkáspárt kommunikációs irányait. Ezen kérdés megválaszolásához fontos leszögezni azt a tényt is, amelyre az interjú során John O’Sullivan is felhívta a figyelmet: A pártok és azok háttéremberei vagy vezetői ugyan ad hoc jelleggel közvetlenül kapcsolatba léptek az az újságírókkal, de kívülről szervezett és felülről irányított sajtómegjelenésekről nem beszélhetünk.

A *Daily Mail* a 1896-tól kezdődően végig a Harmsworth család tulajdonában állt – akiről köztudott volt, hogy a hagyományos brit konzervatív politika támogatói. Mindez természetesen a lapokban is tetten érhető maradt. A kampányok alatt ez többféleképpen manifesztálódott. Az első szintet a témaválasztás és a fókuszba állítás jelentette. A tartalmi jellegű elemzésekből láthatóvá vált, hogy a választások alkalmával jóval nagyobb terjedelemben foglalkoztak a toryk által kiemelt témákkal, emlékezzünk csak vissza Thatcher legutolsó kampányára és a nukleáris leszerelés, illetőleg az ország védelmének kérdésére, a 60-as évek kampányai során a Munkáspárt és a szakszervezetek kapcsolatára, vagy éppen a számtalan mennyiségű cikkekre, amelyek a baloldal párton belüli konfliktusait feszegették. A második szintet a terjedelemi megoszlás jelentette. Az egyes kampányok alatt a lap bár mindkét párt kampányeseményeinek és miniszterelnök-jelöltjének kellő mértékben biztosítottak teret, ugyanakkor ez az arány mindig inkább a konzervatívok felé dőlt el. Egy egyszerű példa minderre: Thatcher utolsó kampánya során a választásokat megelőző harminc napban a kormányfő neve vagy arca tizenkét alkalommal szerepelt a címlapon, míg a rivális Kinnock-é kilencszer, a kapcsolódó tartalmak hangvételét nem is említve (előbbi esetében negatív tartalomról nem igazán beszélhettünk, míg utóbbinál szinte csak arról). A harmadik szintet a narratíva formálás és a történetmesélés jelenti, ami alatt az interjúkat, a személyes hangvételű cikkeket, vagy éppen a politikusok tollából származó írások közlését jelenti. Ebben szintén végig ugyanazokat az

elemeket láthatjuk az országot és a világot megmentő Churchill emberközelségének ábrázolásától Heath sokszor személyes hangvételű interjúin át egészen Thatcher megjelenítéséig. A *Mail* egyetlen, választások alatti számában sem találkozhattunk a Munkáspárt miniszterelnök-jelöltjével készült saját interjúval. Ugyancsak ide sorolnám azt is, hogy a *Mail* számos esetben igyekezett alaposan feltárni és kifejteni olyan témák hátterét, amelyekkel a konzervatívok riválisukat támadták. Ezek együtteséből jól meghatározható az is, hogy a lap mennyire „állt be” a párt mögé egy-egy kampány során. Ebben az értelemben és a cikkeik hangvételének erősségében természetesen nem beszélhettünk egységességről, hiszen számos olyan kampányt láthattunk, amikor a lap erősen és intenzíven támogatta a jobboldal jelöltjét és támadta a baloldal programját vagy eredményeit, ugyanakkor olyan esetek is előfordultak, mikor lényegesen nagyobb távolságtartással, már-már semlegesesen kezeltek egy kampányt. Azt, hogy nem beszélhetünk egyértelműen pártos sajtóról, a kitekintő elemzések is jól mutatták, amelyek egy-egy esemény, például Suez, Falkland, vagy a Közös Piachoz való sikertelen csatlakozás sajtórepresentációját vizsgálták. Ezen alkalmak során, valamint az esetleges negatív kormányzati eredmények esetén a lap nem felejtette el burkolt, vagy nyílt kritikával illetni a konzervatívok teljesítményét sem, amennyiben mindez indokolt volt.

A *Guardian* esetében ugyancsak hasonló jelenséget figyelhetünk meg. Az eredetileg liberális és a whigeket támogató, 1821-ben alapított lap munkáspárti irányba történő eltolódása a két világháború között kezdődött és tartott Attlee első kormányáig. Az 1950-es kampánytól beszélhetünk egyértelmű támogatásról. A *Mail* kapcsán vázolt állítások mindegyike fennáll itt is, annyi különbséggel, hogy talán mindez egy fokkal puhább módon és általában egy lépéssel távolabbról vagy kevésbé intenzíven történt meg. Emögött a lap hagyományos magatartása mellett feltételezhetőleg a tulajdonosi háttér is szerepet játszott, amelyet az esetükben egy céget (Scott Trust), nem pedig egy családot jelentett. Összességében tehát megállapítható, hogy az egyes lapok vonatkozásában a kampányok alatt természetesen érezhető volt azok politikai orientációja és a hozzájuk közelebb álló párt támogatása, riválisuk támadása. Szinte semleges narratívát egyedül a *Guardian* esetében láthattunk egy-két kampány alkalmával.

Az utolsó állításom az volt, hogy **a kampányok szervezésében és strukturálásában nagyfokú modernizáció és professzionalizálódás figyelhető meg abban az értelemben, hogy mindezek a korszak végére fókuszáltabbá váltak.** Ha csak 1945-öt és 1987-et tesszük egymás mellé, jól körvonalazhatóak a különbségek az egyes kampányeszközök vonatkozásában. A kiáltványok egyre összetettebbé váltak és több témát öleltek fel, valamint azokhoz kapcsolódóan a mai modern politikai kommunikáció keretrendszerének megfelelő

üzeneteket fogalmaztak meg. A plakátok megjelenésükben szintén jelentős fejlődésen mentek keresztül, amelyek egyszerűbbé és letisztultabbá (sok esetben kreatívabbá) is váltak a korszak végére, amelyhez hozzájárult a professzionális külsős szakemberek és cégek bevonása is. A napilapok bővülő terjedelme a kampányok sokkal részletesebb nyomon követhetőségét tette lehetővé amelyek szintén azt eredményezték, hogy a pártoknak a korábbiaknál alaposabban és professzionálisabban kell végezniük munkájukat, hiszen egy-egy hiba a sajtóban és másnap az olvasók kezében kötött ki (a növekvő példányszámok nyomán egyre több szavazóéban). A konzervatív párt különböző belső, a kampányokhoz és a mozgósításhoz az önkéntesek és a támogatóik számára segítséget és muníciót nyújtó kiadványaik szintén jól dokumentálják mindezt a fejlődési folyamatot, ami végbe ment a pártok különböző szervezési folyamataiban. Végezetül pedig a televíziózás igazi elterjedése az 1950-as évek végétől egy olyan lendületet adott, amely tovább szélesítette a nyilvánosság és a kampányok tereit és kereteit. A hátszág, vagyis a párt működése, szervezése, finanszírozása és a kampányokra fordított összegek növekedése szintén dokumentálja ezen folyamatok lejátszódását.

Nyilvántartási szám: DEENK/91/2025.PL
Tárgy: PhD Publikációs Lista

Jelölt: Hegedüs Zoltán
Doktori Iskola: Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola
MTMT azonosító: 10062964

A PhD értekezés alapjául szolgáló közlemények

Magyar nyelvű tudományos közlemények hazai folyóiratban (5)

1. **Hegedüs, Z.:** A brit külpolitika jellemzői és változásai a második világháború utáni két évtizedben.
Tört. Tanulm. 32, 261-278, 2025. ISSN: 1217-4602.
2. **Hegedüs, Z.:** A brit konzervatív párt átalakulása a második világháború utáni időszakban.
Valóság. 67 (6), 61-71, 2024. ISSN: 0324-7228.
3. **Hegedüs, Z.:** A szuezi válság Anthony Eden memoárja és a korabeli brit sajtó tükrében.
Hallg. Műhtanulm. 4, 201-220, 2017. ISSN: 2063-6024.
4. **Hegedüs, Z.:** Konzervatív politizálás és választási kampányok a Thatcher-korszak első felében.
Juvenilia. 6, 138-155, 2015. ISSN: 1788-6848.
5. **Hegedüs, Z.:** Konzervatív választási kampányok 1945, 1951.
Juvenilia. 5, 131-142, 2013. ISSN: 1788-6848.

Magyar nyelvű konferencia közlemények (1)

6. **Hegedüs, Z.:** Konzervatív párkiadványok Nagy-Britanniában a II. világháború után.
In: Tavaszi Szél 2018 : Tanulmánykötet. Szerk.: Keresztes Gábor, Szabó Csaba,
Doktoranduszok Országos Szövetsége, Budapest, 623-634, 2018. ISBN: 9786155586316

További közlemények

Magyar nyelvű tudományos közlemények hazai folyóiratban (1)

7. Debreczeni, M., **Hegedüs, Z.**: 20. századi egyetemes történeti szöveggyűjtemény-interaktív tananyagok a középiskolai és egyetemi történelem oktatásban.

Hallg. Műhtanulm. 5, 23-36, 2021. ISSN: 2063-6024.

A DEENK a Jelölt által a Tudóstérbe feltöltött adatok bibliográfiai és tudományometriai ellenőrzését a tudományos adatbázisok és a Journal Citation Reports Impact Factor lista alapján elvégezte.

Debrecen, 2025.03.17.

